

Energiansäästösovimukset

2003

Motiva

Energiankäytön uusi suunta

Energiansäästö sopimuksilla hyviä tuloksia

Energiansäästö sopimukset ovat osa kansallisen ilmastostrategian ja energiansäästö ohjelman toimenpianoa, jonka avulla pyritään saavuttamaan neljännes Suomen kasvihuonekaasujen alentamistavoitteesta. Sopimusten piirissä toteutettujen toimenpiteiden vuosittainen energiansäästö on 4,1 TWh.

■ ■ ■ Energiansäästö sopimukset ovat toimialajärjestöjen, yritysten ja yhteisöjen sekä valtion välisiä vapaaehtoisia puitesopimuksia.

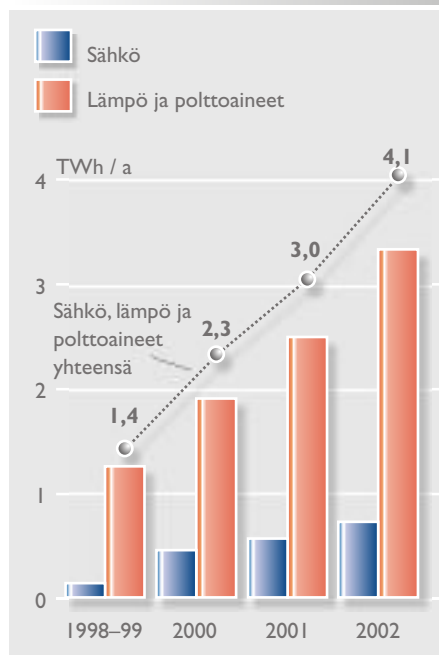
Toimialajärjestöt ovat lupautuneet edistämään jäsenistönsä energiansäästöä ja sopimukseen liittymistä. Sopimukseen liittyneet yritykset ja yhteisöt ovat sitoutuneet tekemään energiakatselmuksia tai -analyysseja, laatimaan energiansäästö suunnitelman ja toteuttamaan kannattavia säästötoimenpiteitä. Valtio on sitoutunut tukemaan energiakatselmuksia ja -analyysseja sekä tietyin edellytyksin energiansäästö investointeja.

Sopimustoimintaa useilla aloilla

Vuoden 2003 lopussa oli voimassa kahdeksan ministeriöiden ja toimialajärjestöjen välistä energiansäästö sopimusta, jotka ulottuvat pääosin vuoteen 2005. Niitä on solmittu teollisuudessa, energia-alalla, kuntasektorilla, kiinteistö- ja rakennus alalla, linja-autoalalla sekä asuinrakennus alalla. Lisäksi öljylämmityskiinteistöille sekä kuorma- ja pakettiautokuljetuksille on laadittu omat energiansäästö ohjelmat.

Vuonna 2002 joitakin sopimuksia uusittiin

Säästötoimenpiteiden kumulatiivinen vaikutus

Teollisuuden, energia-alan, kuntien sekä kiinteistö- ja rakennusalan raportointien toteutettujen säästötoimenpiteiden kumulatiivinen energiansäästövaikutus raportointivuosina 1998-2002. Toteutetut säästöt vastaavat noin 180 000 omakotitalon vuotuista sähkö- ja lämpöenergiankäyttöä.

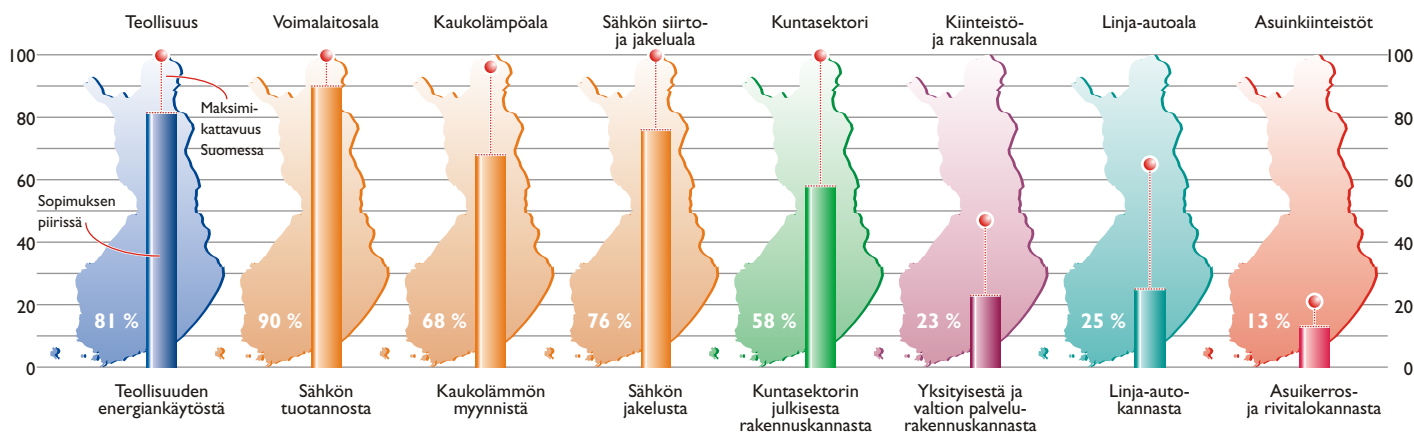
ja laajennettiin. Kuntien energiansäästö sopimus muuttui energia- ja ilmastosopimukseksi ja ensimmäisenä sopimuksena siihen sisällytettiin uusiutuvien energioiden käyttö. Kiinteistö- ja rakennusalan sopimus laajennettiin koskemaan myös valtion kiinteistöjä.

Kesällä 2002 allekirjoitettiin öljylämmityskiinteistöjen energiansäästö ohjelma Höylä II, joka jatkaa aiempaa Höylä I-ohjelmaa. Vuoden 2003 alussa käynnistynyt kuorma- ja pakettiautokuljetusten energiansäästö ohjelma korvaa aiemman kuorma- ja pakettiautokuljetusten energiansäästö sopimuksen.

Mukana yli puolet Suomen kokonaisenergiankulutuksesta

Energiansäästö sopimuksiin liittyneiden yritysten ja yhteisöjen energiankulutus kattaa noin 55 prosenttia Suomen vuotuisesta kokonaisenergiankulutuksesta (2002: noin 1400 PJ). Puolet siitä on teollisuuden, reilu kolmannes energia-alan ja loput liikenteen, kuntasektorin, kiinteistö- ja rakennusalan sekä asuin kiinteistöjen osuutta. Sopimusten alueella olevasta energiankulutuksesta on sopimukseen liitty-

Energiansäästösojpmusten kattavuus vuoden 2003 lopussa

Lisäksi voimassa kaksi energiansäästöohjelmaa: **Höylä II, öljylämmityskiinteistöt**, jonka kattavuus on noin 13 % asuin-, palvelu- ja maatalousrakennusten lämmityksen energiankäytöstä sekä **Kuorma- ja pakettiautoala**, jonka kattavuus on noin 75 % kuorma- ja pakettiautoliikenteen suoritteista.

Kauppa- ja teollisuusministeriön tukemat

energiakatselmus- ja selvityshankkeet

Sopimusala	Hakemuksien lukumäärä		Kohteiden lukumäärä		Hankkeiden kustannukset milj. €		Myönnetty tuki milj. €		investointihankkeet		Myönnetty tuki milj. €	
	03	98–03	03	98–03	03	98–03	03	98–03	03	98–03	03	98–03
Vuosi	03	98–03	03	98–03	03	98–03	03	98–03	03	98–03	03	98–03
Teollisuus	39	229	42	361	2,31	11,85	0,92	5,51	24	66	1,37	4,70
Energia-ala	10	43	18	99	0,37	1,70	0,15	0,80	7	16	1,39	1,55
Kuntasektori	26	115	125	943	0,44	3,45	0,22	1,71	9	30	0,19	0,74
Kiinteistö- ja rakennusala	29	71	82	429	0,51	2,28	0,20	0,98	2	4	0,02	0,03
Kuljetusala	–	3	–	4	–	0,01	–	0,01	–	–	–	–
Yhteensä	104	461	267	1836	3,63	19,29	1,50	9,00	42	116	2,96	7,03

mättä osuus, joka vastaa 18 prosenttia Suomen kokonaisenergiankulutuksesta.

Asuinkiinteistöjä koskevaa energiansäästösojpmusta lukuun ottamatta sojpmusten arvioinnit käynnistyvät vuonna 2004. Niissä selvitetään sojpmustoiminnan sisällön ja tavoitteiden toteutumista. Arvioinnin tulosten ja muiden toimintaympäristön muutosten (esim. päästökauppa) perusteella päätetään sojpmustoiminnan mahdollisesta jatkosta eri alueilla vuoden 2005 jälkeen.

Katselmustoiminta edelleen vilkasta

Energiansäästösojpmusten yhtenä tavoitteena on saada mahdollisimman suuri osa energiankäytöstä katselmus- ja analyysitoiminnan piiriin ja sitä kautta löytää mahdollisimman paljon toteuttamiskelpoisia energiansäästötoimenpiteitä.

Energiansäästösojpmuksiin liittyneet yritykset ja yhteisöt ovat muita aktiivisemmin toteuttaneet energiakatselmuksia. Vuonna 2003 energiansäästösojpmuksiin liittyville katselmushankkeille myönnettiin tukea yhteensä 1,5 miljoonaa euroa, joka oli 88 prosenttia

myönnetystä katselmustuesta. Katselmustuki teollisuuden ja energia-alan hankkeille kasvoi, kun taas palvelusektorilla myönnetty tuki oli vain noin puolet edellisestä vuodesta.

Investointien määrä kasvanut

Vuonna 2003 eri sojpmusalojen energiansäästösojpmille myönnettiin investointitukea yhteensä noin 3 miljoonaa euroa. Myönnetyn tuen määrä ja sen kautta käynnistyneiden investointihankkeiden lukumäärä kasvoi selvästi aiempiin vuosiin verrattuna.

Energiansäästötoimenpiteitä voidaan toteuttaa myös ESCO-toimintamallin avulla. ESCO (= Energy Service Company) voi ottaa kokonaisvastuun energiansäästösojpmien rahoituksesta, teknisestä toteutuksesta ja ylläpidosta. Tämä vapauttaa yrityksen henkilöstö tai investointiresurssit muuhun käyttöön.

Investointi maksetaan takaisin sen tuottamalla säästöillä. ESCO-hankkeiden osuus vuonna 2003 käynnistyneistä tuetuista säästöinvestointihankkeista oli noin viidennes. Niiden osuus myönnetyistä investointituista oli 35 prosenttia.

Arvioidut säästöt saavutetaan

Vuoden 2002 loppuun mennessä eri sojpmusaloilla toteutettujen toimenpiteiden kumulatiivinen energiansäästö oli 4,1 TWh vuodessa. Se vastaa noin 180 000 omakotitalon vuosittaista sähkö- ja lämpöenergiankulutusta.

Valtaosa säästötoimista on tehty teollisuudessa, mutta myös energia-alalla toteutettiin vuonna 2003 toimenpiteitä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Toimenpiteiden myötä säästyneestä energiasta vajaa viidennes oli sähköä ja loput lämpöä ja polttoaineita.

Sopimusjärjestelmää käynnistettäessä eri sojpmusalojen energiansäästöpotentiaalini laskettiin olevan vuoden 2005 lopussa noin 11 TWh. Tästä puolet arvioitiin toteutuvan vuoteen 2010 mennessä. Toteutettujen energiansäästötoimenpiteiden raportoidut säästövaikutukset vahvistavat käsitystä, että alunperin arvioitu säästövaikutus ylitetään jo sojpmuskaudella. Tähän mennessä toteutetut säästötoimenpiteet vähentävät hiilidioksidipäästöjä noin miljoona tonnia vuodessa.

Teollisuus

Kuva Rautaruukki / Riitta Kalliosalo

Osallistajat Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto (TT), KTM
Kohderyhmä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton (TT) jäsenyritykset
Tavoitteet Teollisuuden tai analysoida 80 % Suomen teollisuuden energiankäytöstä vuoteen 2005 mennessä
Toimenpiteet energiakatselmukselut ja -analyysit, energiansäästöinvestoinnit, kulutusseuranta, energiatehokkuus investoinneissa ja hankinnoissa, koulutus, tiedotus
Kattavuus 81 % teollisuuden energiankäytöstä
Voimassaolo 1997–2005

Kunnat ja kuntayhtymät

Kuva TYKS, kuvanarkisto

Osallistajat Suomen Kuntaliitto, KTM
Kohderyhmä kunnat ja kuntayhtymät
Tavoitteet ● alentaa lämmön ominaiskulutusta vuodesta 1990 15 % vuoteen 2010 sekä pysäyttää sähkön ominaiskulutuksen kasvu ja kääntää se laskuun sopimuskauden aikana ● katselmoida ja saada kulutusseurantaan 80 % kuntien julkisista kiinteistöistä vuoteen 2010 mennessä ● kuntien muun energiankäytön tehostaminen rakennuksille asetettujen tavoitteiden suuntaisesti ● uusiutuvien energialähteiden käytön lisääminen kuntien energiantuotannossa ja omassa kulutuksessa 20 % vuodesta 2000 vuoteen 2010 ● sähkön ja lämmön yhteistuotannon lisääminen
Toimenpiteet energiansäästöä ja uusiutuvan energian käyttöä koskevat energiakatselmukselut, kulutusseuranta, energiansäästöinvestoinnit, energiatehokkuus ja uusiutuvien energioiden hyödyntäminen rakentamisessa, kiinteistönpidossa ja hankinnoissa, tiedotus
Kattavuus 58 % kuntasektorin julkisesta rakennuskannasta
Voimassaolo 2002–2005 (aiempi 1997–2002)

Linja-autoala

Kuva Scania

Osallistajat Linja-autoliitto ry LAL, KTM sekä LVM ja YM linja-autoyritykset
Kohderyhmä ● alentaa linja-autoliikenteen liikennesuorituksen energiankulutusta 10 % vuodesta 2000 vuoteen 2010 ● seurata ja tehostaa yrityksen muuta energiankulutusta ● ohjelmakauden lopussa kaikki sopimusyritykset ja yrittäjät ovat toteuttaneet bussiliikenteen ympäristöohjelman ja niillä on voimassa vähintään ympäristö- ja energiavastuullisen bussiyhtiön todistus
Toimenpiteet ajoneuvojen kulutusseuranta, ajotapakoulutus, ympäristö- ja energiaohjelman toteutus, energiansäästöinvestoinnit, rakennusten kulutusseuranta ja energiakatselmukselut, energiatehokkuus investoinneissa ja hankinnoissa, tiedotus
Kattavuus 25 % linja-autokannasta
Voimassaolo 2001–2005

Kuorma- ja pakettiautoala

Kuva Volvo

Osallistajat Suomen Kuorma-autoliitto ry SKAL, LVM sekä KTM ja YM kuorma- ja pakettiautoyritykset
Kohderyhmä ● tehostaa kuljetus- ja liikennesuorituksen energiankulutusta 5 % vuodesta 2000 vuoteen 2010 ● seurata ja tehostaa yrityksen muuta energiankulutusta ● vuoden 2005 lopussa kaikki sopimusyritykset ja yrittäjät ovat suorittaneet vähintään SKAL:n ympäristöhallinnan ensimmäisen tason koulutusohjelman tai muun vastaavan ohjelman ● SKAL:n tai muun vastaavan ympäristöjohtamisen hallintajärjestelmän käyttöönotto ja toteuttaminen ● uuden energiaa säästävän tekniikan ja telematiikan hyödyntäminen
Toimenpiteet kuljetusalan ympäristökoulutus, kuljetuskaluston ympäristöhallinnan kehittäminen ja asiakasyhteistyö, telematiikan käyttö, ympäristöystävällisen liikenneinfrastruktuurin kehitys, tiedotus
Voimassaolo Ohjelma 2003–2005 (aiempi sopimus 1999–2002)

Energia-ala

Kuva Helsingin Energia

Osallistajat Energia-alan Keskusliitto ry Finergy, Suomen Kaukolämpö Sky ry, Sähköenergioliitto ry Sener, KTM
Kohderyhmä voimalaitos-, kaukolämpö- sekä sähkön siirto- ja jakeluala
Tavoitteet ● edistää energiatehokkuutta energiantuotannossa, siirrossa ja jakelussa sekä loppukäytössä ● katselmoida tai analysoida vähintään puolet energiantuotannon voimalaitoskapasiteetista vuoteen 2003 mennessä ja 80 % kaukolämpöalan energiankäytöstä vuoden 2000 loppuun mennessä
Toimenpiteet energiakatselmukselut ja -analyysit, energiansäästöinvestoinnit, kulutusseuranta, energiatehokkuus investoinneissa ja hankinnoissa, koulutus, tiedotus ja asiakkaiden neuvonta
Kattavuus 90 % sähkön tuotannosta, 68 % kaukolämmön myynnistä ja 76 % sähkön jakelusta
Voimassaolo 1997–2005

Kiinteistö- ja rakennusala

Kuva RAKLI

Osallistajat Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry, KTM
Kohderyhmä RAKLI ry:n jäsenyritykset, valtion kiinteistöyksiköt sekä muut valtiosektorin kiinteistöjen energiankäytön vastuutahot
Tavoitteet ● alentaa lämmön ominaiskulutusta 15 % vuodesta 1998 vuoteen 2010 mennessä sekä pysäyttää sähkön ominaiskulutuksen kasvu ja kääntää se laskuun ennen vuotta 2005 ● katselmoida ja saada kulutusseurantaan 80 % sopimukseen liittyneiden yritysten energiankulutuksesta vuoteen 2005 mennessä
Toimenpiteet energiakatselmukselut, kulutusseuranta, energiansäästöinvestoinnit, energiatehokkuus investoinneissa ja hankinnoissa, tiedotus sekä kiinteistön käyttäjien opastus
Kattavuus 23 % yksityisestä ja valtion palvelurakennuskannasta
Voimassaolo 1999–2005 (valtiosektorin kiinteistöt 2002–2005)

Asuinkiinteistöt

Kuva Turun ylipoliisilaitos

Osallistajat Asuntokiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry, YM, sekä KTM
Kohderyhmä ASRA:n kunnallisten ja yleishyödyllisten jäsenyhteisöjen omistamat asuinkiinteistöt
Tavoitteet ● alentaa lämmön ja veden ominaiskulutuksia vuodesta 1998 15 % vuoteen 2012 sekä pysäyttää kiinteistöjä sähkön ominaiskulutuksen kasvu ja kääntää se laskuun ennen vuotta 2008 ● katselmoida ja saada kulutusseurantaan 80 % sopimukseen liittyneiden yhteisöjen asuinkiinteistökanasta vuoteen 2010 mennessä ● edistää uusiutuviin energialähteisiin siirtymistä koskien erityisesti kiinteistökohtaisten tai pienten aluelämmitysjärjestelmien lämmityskattiloita
Toimenpiteet energiakatselmukselut, kulutusseuranta, energiatehokkuus ja kestävä kehityksen mukaiset periaatteet rakentamisessa, kiinteistönpidossa ja hankinnoissa, koulutus ja tiedotustoiminta, toteutuneen energiankäytön ja hiilidioksidipäästöjen selvittäminen vuodesta 1990
Kattavuus 13 % asuin- ja rivitalokannasta
Voimassaolo 2002–2012

Öljylämmityskiinteistöt

Kuva Oy Teboil Ab

Osallistajat Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto, Öljy- ja Kaasulämmitysyhdistys ry, KTM ja YM (Öljylämmitysohjelma Höylä II)
Kohderyhmä öljylämmityskiinteistöt
Tavoitteet ● parantaa olemassa olevien kiinteistöjen öljylämmityksen hyötysuhdetta 10 % vuodesta 1997 vuoteen 2010 ● uudet ja kunnostettavat kattilat ovat vuodesta 2003 lähtien EU-direktiivin mukaisesti vähintään kolmen tähden kattiloita ● 100 000 kattilavaihtoa vuoteen 2010, 57 000 vuoden 2006 loppuun ● kehittää menetelmiä ja toimintatapoja öljylämmityksen ja uusiutuvien energialähteiden käytön yhdistämiseksi taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti
Toimenpiteet öljylämmitysjärjestelmien kunnostaminen, uusiutuvien energioiden integrointi öljylämmitykseen, tiedotus kiinteistöjen omistajille ja kuluttajille, asennusliikkeiden ja oppilaitosten koulutus ja tiedotus
Voimassaolo Ohjelma 2002–2007 (Höylä I 1997–2001)

Tavoitteena energian tehokas käyttö

Energiansäästösovimuksen tavoitteena on energian ominaiskulutusten vähentäminen ja sellaisten toimintamallien käyttöönotto, joiden ansiosta energiatehokkuudesta tulee yritysten ja yhteisöjen toiminnan vakiintunut osa.

Motiva

Energiankäytön uusi suunta

Motiva Oy

Urho Kekkosen katu 4-6 A
PL 489
00101 Helsinki
Puh. (09) 8565 3100
Fax (09) 8565 3199
www.motiva.fi

Yhteystietoja

Toimialajärjestöt

Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitto (TT)

(09) 68 681
www.tt.fi

Energia-alan Keskusliitto ry Finergy

(09) 686 161
www.finergy.fi

Suomen Kaukolämpö Sky ry

(09) 686 6730
www.kaukolampo.fi

Sähköenergialiitto ry Sener

(09) 530 520
www.sener.fi

Suomen Kuntaliitto

(09) 7711
www.kuntaliitto.fi

Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry

(09) 4767 5711
www.rakli.fi

Asuntokiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry

(09) 1667 6232
www.asra.fi

Suomen Kuorma-autoliitto ry SKAL

(09) 478 999
www.skal.fi

Linja-autoliitto ry

(09) 682 701
www.linja-autoliitto.fi

Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto

(09) 6226 150
www.oil-gas.fi

Öljy- ja Kaasulämmitys Yhdistys ry

(09) 7206 110
www.oljylammitys.fi

Ministeriöt

Kauppa- ja teollisuusministeriö

(09) 160 01
www.ktm.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö

(09) 160 02
www.mintc.fi

Ympäristöministeriö

(09) 160 07
www.ymparisto.fi

441 Painotuote 097